

На основу члана 40. став 1. Статута Технолошко-металуршког факултета, а у складу са Законом о високом образовању („Сл. Гласник РС“, БР. 76/2005, 100/2007 – аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010, 93/2012, 89/2013, 99/2014, 45/2015-аутентично тумачење и 68/2015) (у даљем тексту Закон), Статутом Универзитета у Београду и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду, Наставно-научно веће Универзитета у Београду Технолошко-металуршки факултет, на седници одржаној 6. октобра 2016. године, донело је

ПРАВИЛНИК О ДОКТОРСКИМ СТУДИЈАМА

А. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником регулисан је трећи степен академских студија – докторске студије на Универзитету у Београду, Технолошко-металуршки факултет.

Правилник обухвата услове и начин уписа, организацију студија, руковођење студијама и поступак израде и одбране докторске дисертације.

Члан 2.

Универзитет у Београду, Технолошко-металуршки факултет (у даљем тексту Факултет) организује докторске студије у циљу:

- оспособљавања кадрова да самостално воде оригинална научна истраживања и развијају нове технологије.
- унапређења научно-истраживачког и стручног рада,
- развоја критичког мишљења и
- преношења знања на нове генерације из подручја за која је Факултет матичан.

Члан 3.

Настава и научно-истраживачки рад на докторским студијама организује се у оквиру акредитованих студијских програма.

Студијске програме доноси Универзитет у Београду (у даљем тексту Универзитет) на предлог Наставно-научног већа Факултета.

Члан 4.

Висину школарине и остале накнаде за услуге за докторске студије утврђује Савет Факултета.

Члан 5.

За реализацију докторских студија, Факултет обезбеђује потребне услове за извођење теоријске и практичне наставе у смислу простора, лабораторија и опреме.

За потребе научно-истраживачког рада Факултет обезбеђује студентима коришћење потребне опреме којом располаже. Факултет може обезбедити студентима коришћење опреме која је потребна за научноистраживачки рад и на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.

Факултет обезбеђује коришћење библиотечког фонда и електронских база података из својих или других извора (књиге, монографије, научни часописи, друга периодична издања) у складу са могућностима, а у обиму потребном за остварење програма докторских студија.

Б. УСЛОВИ И НАЧИН УПИСА

Члан 6.

Кандидати се уписују на докторске студије на основу конкурса који расписује Универзитет. Пре расписивања конкурса, Факултет предлаже Универзитету број студената који је у складу са кадровским, просторним, техничким и другим могућностима Факултета, као и са друштвеним потребама, а у складу са Уверењем о акредитацији Факултета. Уписне квоте одређују се према расположивости истраживачких, наставничких и менторских капацитета, у складу са дозволом за рад.

Конкурс се објављује пре почетка сваке школске године, а по одлуци Универзитета и Факултета може се објавити и пре почетка летњег семестра.

У конкурс се наводе Студијски програми за које се исти расписује, број студената који се прима, услови уписа, износ школарине, као и остала обавештења која се односе на услове уписа и студирања, сходно одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета, Статута Факултета и овог Правилника.

Општи услови за упис на докторске студије прописани су Законом, Статутом Универзитета и овим Правилником, а ближи услови прописују се студијским програмом, у складу са Стандардима и општим актима Факултета.

Члан 7.

Право пријаве на конкурс за упис на докторске студије има лице које има:

- завршене основне академске и мастер академске студије, односно интегрисане студије са најмање 300 ЕСПБ бодова, односно завршене најмање четворогодишње студије по прописима који су важали до ступања на снагу Закона, и општом просечном оценом од најмање 8 на основним академским и мастер академским студијама, односно интегрисаним студијама или;
- завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова и најмање остварена 2 научна рада објављена у часописима најмање категорије М51, М52 или М53, часописа са листе ресорног Министарства или објављене научне радове са конференција категорије М31, М33, М61, М63.

Такође, потребно је да су кандидати претходно завршили основне академске студије као и мастер академске студије или четворогодишње студије по прописима који су важали до ступања на снагу Закона, односно стекли академски назив магистра наука у некој од следећих области:

- све области у пољу Техничко – технолошких наука,
- хемијске науке,
- науке о заштити животне средине,
- физичке науке,
- физичко-хемијске науке,
- фармацеутске науке,
- медицинске науке,
- биолошке науке.

У случају да кандидати испуњавају услов из става 1 овог члана, али не и услов из става 2, могућност уписа ће се размотрити увидом и анализом програма завршених студија уз молбу кандидата.

У студијском програму докторских студија прописују се одговарајуће завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије као услов за упис на докторске студије.

На докторске студије може да пређе лице које је започело докторске студије у истој или сродној научној области на другој високошколској установи, под условима утврђеним студијским програмом, на начин и по поступку утврђеним општим актима Универзитета.

Члан 8.

Кандидати се пријављују на конкурс у року који је утврђен конкурсом који расписује Универзитет у Београду.

Приликом пријављивања кандидати подносе и предају Служби за наставно-студентске послове Факултета следећа докумената:

- пријавни лист са назнаком студијског програма за који конкурише,
- кратку биографију,
- фотокопије стечених диплома на претходним нивоима академских студија, а оригинале на увид,
- фотокопије додатка дипломе или уверења о положеним испитима и потврде о средњој оцени, а оригинале на увид,
- списак научних и стручних радова (уколико их има),
- фотокопије радова (уколико их има),
- доказ о уплати накнаде за пријаву на конкурс,
- по потреби и друга документа.

Кандидат својим потписом на пријавном листу потврђује да прихвата правила конкурса на докторске студије, као и услове уписа, уколико буде остварио право на упис.

Рангирање кандидата

Члан 9.

По закључењу конкурса формира се ранг листа кандидата који су конкурисали за упис на докторске студије по студијским програмима.

За одређивање места на ранг листи користиће се општа просечна оценана на основним и мастер студијама, дужина студирања на основним студијама и дужина студирања на мастер студијама. Рангирање студената вршиће се на следећи начин:

1) општа просечна оцена на основним и мастер студијама

<i>Просечна оцена</i>	<i>Број бодова</i>
9,91 – 10,00	200
9,81 – 9,90	192
9,71 – 9,80	184
9,61 – 9,70	176
9,51 – 9,60	168
9,41 – 9,50	160
9,31 – 9,40	152
9,21 – 9,30	144
9,11 – 9,20	136
9,01 – 9,10	128
8,91 – 9,00	120
8,81 – 8,90	108
8,71 – 8,80	96
8,61 – 8,70	84
8,51 – 8,60	72

<i>Просечна оцена</i>	<i>Број бодова</i>
8,41 – 8,50	60
8,31 – 8,40	48
8,21 – 8,30	36
8,11 – 8,20	24
8,00 – 8,10	12
испод 8,00	0

Општа просечна оцена студирања (ОПО) израчунава се на основу просечних оцена студирања на основним академским студијама (ОцОС) и мастер академским студијама (ОцМС), пондерисаних дужином трајања студијског програма на основним академским и мастер академским студијама израженом у ЕСПБ бодовима (ОСбод и МСбод):

$$\text{Општа просечна оцена (ОПО)} = (\text{ОцОС} \times \text{ОСбод} + \text{ОцМС} \times \text{МСбод}) / (\text{ОСбод} + \text{МСбод})$$

2) дужина студирања на основним студијама

<i>Дужина студирања(за основне студије које трају четири године)</i>	<i>Дужина студирања(за основне студије које трају три године)</i>	<i>Број бодова</i>
до 4 године	до 3 године	40
до 4,5 године	до 3,5 године	20
до 5 година	до 4 године	8
дуже од 5 година	дуже од 4 године	0

3) дужина студирања на мастер студијама

<i>Дужина студирања(за мастер студије које трају једну годину)</i>	<i>Дужина студирања(за мастер студије које трају две године)</i>	<i>Број бодова</i>
једна година	2 године	10
до 1,5 године	до 2,5 године	5
до 2 године	до 3 године	2
дуже од 2 године	дуже од 3 године	0

4) бодовање научних радова

*За студенте са просечном оценом од најмање 8 (ако кандидат има радове)

*За студенте са просечном оценом мањом од 8 - најмање остварена два научна рада објављена у часописима најмање категорије М51, М52 или М53, часописа са листе ресорног Министарства или објављене научне радове са конференција категорије М31, М33, М61, М63

Назив групе	Ознака	Врста резултата	Бодови
Радови објављени у часописима међународног значаја – М20	М21а	Рад у врхунском међународном часопису, првих 10% импакт листе	10
	М21	Рад у врхунском међународном часопису	8
	М22	Рад у истакнутом међународном часопису	5

Назив групе	Ознака	Врста резултата	Бодови
	M23	Рад у међународном часопису	3
	M24	Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком	2
Зборници међународних научних скупова – М30	M31	Предавање по позиву са међународног скупа штампано у целини (уз позив)	3,5
	M33	Саопштење са међународног скупа штампано у целини	1
Радови објављени у часописима националног значаја – М50	M51	Рад у водећем часопису националног значаја	2
	M52	Рад у часопису националног значаја	1,5
	M53	Рад у научном часопису	1
Зборници скупова националног значаја – М60	M61	Предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини	1,5
	M63	Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини	0,5

Максималан број бодова за научне радове, који се може остварити износи 10. Бодови за научне радове се односе само на радове категорије М20-М60 дефинисане Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (“Сл. Гласник РС”, број 24/16 и 21/17)

За кандидате који су завршили интегрисане студије узима се просечна оцена остварена на тим студијама, дужина студирања, остварени научни резултати и други услови прописани општим актом Факултета.

За кандидате који су стекли високо образовање према прописима који су важили до ступања на снагу Закона, узима се просечна оцена са основних студија која укључује дипломски рад, уколико исти постоји.

Разговор са кандидатом могући је саставни део уписног поступка и вреднује се приликом уписа.

Факултет може увести додатне критеријуме за одређивање редоследа кандидата.

Врсте научноистраживачких резултата дефинисане су Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (“Сл. гласник РС”, број 24/2016 и 21/2017).

Комисија за упис

Члан 10.

Комисију за упис чине: продекан за науку и чланови Комисије за докторске студије.

Комисија за упис сачињава прелиминарни редослед кандидата за упис у прву годину студијског програма докторских студија на основу испуњености услова из члана 7. овог правилника.

Коначну ранг листу објављује Универзитет.

Члан 11.

Ранг листа се објављује на огласној табли и интернет страници Факултета у року који је предвиђен конкурсом.

Писани приговор на прелиминарну ранг листу се подноси Комисији за упис. Након пријема одлуке Комисије за упис, може се поднети жалба Декану Факултета. Декан доноси одлуку о приговору која је коначна. Рокови за подношење и решавање приговора биће посебно регулисани у конкурсном правилнику.

Члан 12.

Кандидат који је остварио право на упис на докторске студије, мора се уписати у року предвиђеним конкурсом, након чега губи право на упис.

Кандидат који је остварио право на упис подноси:

- један пријавни лист ШВ-20,
- две фотографије формата 3,5x4,5 cm, не старије од 6 месеци,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверене фотокопије
- стечених диплома на претходним нивоима академских студија и
- додатка дипломе или уверења о положеним испитима и потврде о средњој оцени,
- доказ о уплаћеној школарини за први семестар докторских студија, односно о првој рати уколико је Ценовником одобрена уплата школарине у ратама, или доказ о праву на умањени износ школарине,
- по потреби и друга документа.

Члан 13.

Страни држављани могу да се упишу на докторске студије под истим условима као и држављани Републике Србије.

Износ школарине за стране држављане посебно се утврђује ценовником Факултета. Уколико докторске студије жели да упише кандидат који је неке од претходних нивоа студија завршио у иностранству, пре пријаве на конкурс мора се извршити признавања стране високошколске исправе ради наставка образовања, у складу са Законом и Правилником о вредновању страних студијских програма и признавању страних високошколских исправа ради наставка образовања.

Страни држављанин може уписати докторске студије под условима дефинисаним Законом о високом образовању, Статутом Факултета, Статутом Универзитета и Конкурсом.

Члан 14.

Лице са звањем магистра наука које није остварило право из члана 128. став 1. Закона о високом образовању, може се уписати на трећу годину студијског програма докторских академских студија из научне области из које је стечен академски степен магистра наука.

Уколико лице има стечен академски степен магистра наука из друге неодговарајуће научне области, Наставно-научно веће Факултета може донети одлуку о признавању дела наставних обавеза (предмета) које је кандидат положио на магистарским студијама, као и о утврђивању обавеза које треба да испуни у складу са студијским програмом.

Лице из става 1. овог члана може поднети захтев за упис Факултету у роковима одређеним конкурсом за упис студената на докторске студије који расписује Универзитет и уписује се ван одобреног броја студената за одређени студијски програм.

Дужина трајања студија лица из става 1. овог члана је двоструки број школских година преосталих за реализацију овако уписаног студијског програма, уз могућност продужења рока за завршетак студија у складу са чланом 93. Статута Универзитета (2+1+1).

Декан доноси решење о упису на студијски програм које садржи и следеће податке:

- податке о предходно завршеним двогодишњим магистарским студијама,
- обавезе кандидата које треба да испуни у вези пријаве, израде и одбране докторске дисертације,
- дужину трајања студија,
- статус студента.

Лице из става 1. овог члана може се уписати на студије као самофинансирајући студент.

Изузетно од става 1. овог члана, уколико Факултет, након рангирања кандидата, има преосталих одобрених места за буџетске студенте на трећој години студија, може упутити захтев надлежном Министарству да и ове студенте финансира из буџета.

Члан 15.

Са студентом који се уписује на докторске студије, Факултет, закључује уговор којим се регулишу међусобна права и обавезе (Образац 1).

Члан 16.

Статус студента докторских студија кандидати стичу уписом, а губе га у случају:

- 1) незавршавања студија у року од шест школских година, рачунајући од школске године уписа (у овај рок не рачуна се време мировања права и обавеза, одобреног студенту у складу са Статутом);
- 2) завршетка студија;
- 3) исписивања са студија;
- 4) неуписивања школске године;
- 5) изрицања дисциплинске мере искључења са студија.

Студенту докторских студија се, на лични захтев, а уз сагласност ментора, може продужити рок за завршетак студија за два семестра, под условом да је остварио 60 ЕСПБ бодова. Захтев се мора поднети пре истека рока за завршетак студија.

Студенту коме је дата сагласност на предлог теме докторске дисертације и који је искористио право из става 2. овог члана, може се, на лични захтев, продужити рок за завршетак студија и за још годину дана, уколико ментор предложи и оцени да студент може за то време да заврши студије, о чему одлуку доноси Наставно-научно веће факултета.

Лице које је изгубило статус студента докторских студија, а нема остварених 60 ЕСПБ бодова, може само још једном да се пријави на конкурс за упис на докторске студије.

Лице које је изгубило статус студента докторских студија, а има остварених најмање 60 ЕСПБ бодова, може се, на лични захтев у конкурсним роковима, само још једном уписати на исти или сличан студијски програм, уз признавање положених испита.

Члан 17.

За сваког студента се у Служби за наставно-студентске послове Факултета формира лични досије и води евиденција како у папирној тако и у електронској форми.

В. ОРГАНИЗАЦИЈА СТУДИЈА

Члан 18.

Студенту који се уписује на докторске студије, Веће одговарајуће Катедре у договору са потенцијалним ментором студија и студентом, после уписа одређује ментора студија ангажованог на студијском програму, који га усмерава и упућује у научне садржаје које је потребно да савлада и помаже у избору потенцијалног ментора.

Студент, уз консултације са ментором студија, прави избор предмета са уписаног студијског програма, односно других студијских програма докторских студија на Факултету.

Студент може да изабере највише 1/3 изборних предмета из других студијских програма на Факултету, уз сагласност ментора студија.

Ментор студија, заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације и другим активностима везаним за докторске студије.

Члан 19.

Одабрани предмети морају бити у обиму од најмање 50 ЕСПБ бодова и представљају смислену целину. Уколико је неке од предмета докторских студија студент положио у оквиру

мастер академских студија на Факултету, те предмете студент не може да бира и поново слуша. Списак одабраних предмета се уписује у одговарајућу студентску евиденцију и индекс студента.

Измене у списку изабраних предмета могуће су само у току прве две недеље семестра подношењем молбе за промену предмета. Сагласност о измени списка изабраних предмета даје ментор студија.

Испит се може полагати три пута без плаћања накнаде, а за пријаву испита четврти и сваки наредни пут плаћа се накнада.

Члан 20.

Уколико студент у току студија жели да промени студијски програм, подноси молбу декану, уз плаћање накнаде чија је висина утврђена Ценовником услуга Факултета. Декан решава молбу уз сагласност ментора студија на старом и новом студијском програму. Ментор студија новоизабраног студијског програма установљава нови списак предмета за студента, у коме могу остати и неки предмети које је студент већ слушао, односно положио.

Члан 21.

Студијским програмима докторских студија одговара оптерећење од 180 ЕСПБ бодова, а вредност докторске дисертације је 100 ЕСПБ бодова за све студијске програме. Студије трају три школске године. Студијски програми садрже активну наставу и израду докторске дисертације. Активну наставу чине предавања и студијски истраживачки рад. У оквиру докторских студија студенти су дужни да положи и испит провере знања енглеског језика.

Активна настава се изводи у прва три семестра студија. Активна настава у првој години студија обухвата обавезне и/или изборне предмете у укупном обиму од најмање 50 ЕСПБ бодова. Активна настава у трећем семестру представља припрему и полагање Завршног испита. Последња година студија је посвећена искључиво изради докторске дисертације.

Члан 22.

Активна настава се изводи по правилу на српском језику. Факултет може организовати и изводити докторске студије, односно поједине делове тих студија, као и организовати израду и одбрану докторске дисертације на језику националне мањине или на другом страном језику ако је акредитован. Литература за наставу и научноистраживачки рад може бити и на неком од светских језика.

Члан 23.

Активна настава на докторским студијама организује се у два основна облика:

- групна настава и
- појединачна (менторска) настава.

Групна настава се држи из свих предмета за који је број уписаних студената за ту годину најмање 5.

Појединачна настава се одржава у виду консултација када је број уписаних студената за предмет мањи од 5.

Члан 24.

Спецификацијом сваког предмета у Студијском програму предвиђене су предиспитне обавезе, њихов удео у укупном броју поена као и начин полагања испита.

Коначна оцена на испиту заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита и који износи максимално 100 поена, а утврђује се према следећој скали:

- до 50 поена – оцена 5 (није положио)
- од 51 до 60 поена – оцена 6 (довољан)
- од 61 до 70 поена – оцена 7 (добар)

- од 71 до 80 поена – оцена 8 (врло добар)
- од 81 до 90 поена – оцена 9 (одличан)
- од 91 до 100 поена – оцена 10 (одличан-изузетан).

Члан 25.

Услов за упис у другу годину студија је 47 ЕСПБ бодова, а за буџетске студенте 48 ЕСПБ бодова, остварених у првој години студија који укључују положене све обавезне предмете за студијски програм. Под обавезним предметима подразумевају се и предмети из група: Математика, Хемија, Термодинамика и Феномени преноса на студијским програмима на којима су предвиђени.

Начин рангирања студената за упис на другу годину докторских студија у статусу буџетских студената:

Просечна оцена положених испита $\times$ ЕСПБ / Укупно одабран број ЕСПБ = укупно бодова

Уколико два или више студента имају исти број бодова, бодоваће се и објављени научни радови из табеле у члану 9. тачка 4. овог Правилника.

Концепција Завршног испита

Члан 26.

У III семестру докторских студија предвиђен је Завршни испит са фондом од 300 часова активне наставе и 30 ЕСПБ бодова. Активна настава Завршног испита је студијски истраживачки рад.

Завршни испит се састоји из писменог рада и усмене презентације. Завршним испитом треба да се покаже научна зрелост кандидата у критичкој анализи и приказу предмета свог научно-истраживачког рада, у избору литературе и предлагању аналитичких и експерименталних метода за реализацију предмета и циља рада.

Катедра на којој кандидат ради дисертацију, на предлог ментора, формира Комисију за завршни испит коју чине три наставника, активно запослена на Факултету и предлаже је Наставно-научном већу Факултета.

По именовању Комисије на Наставно-научном већу, кандидат предлаже Комисији наслов рада за Завршни испит и приступа његовој изради.

Рад треба да буде одговарајућег обима и да садржи приказ стања научних резултата у научној области која је предмет рада кандидата са прегледом литературе скоријег датума (најмање 30 навода), предлог плана истраживања са избором експерименталних и аналитичких метода и, по могућству, прелиминарне резултате истраживања кандидата.

По изради рада, кандидат приступа његовој презентацији и јавној одбрани пред Комисијом. Услов за приступање одбрани рада су положени сви испити предвиђени планом и програмом докторских студија кандидата.

На тај начин, завршни рад треба да представља основу будуће докторске дисертације кандидата и значајно допринесе ефикасности и успешности њене израде.

Такође, Завршни испит треба да покаже и научну заснованост теме докторске дисертације кандидата, а успешно одбрањен Завршни испит је услов за пријаву теме докторске дисертације.

Коначна оцена Завршног испита је заснована на оцени рада и оцени усмене одбране.

Просечна оцена докторских студија је аритметичка средина оцена испита из свих предмета укључујући и Завршни испит. Оцена испита провере знања језика не улази у прорачун просечне оцене докторских студија.

Члан 27.

Услов за упис у трећу годину докторских студија су положени сви испити предвиђени студијским програмом докторских студија кандидата укључујући енглески језик и одбрањен

Завршни испит. Студенти који су слушали предавања на докторским студијама на енглеском језику ослобођени су полагања испита из енглеског језика

Начин рангирања студената за упис на трећу годину докторских студија у статусу буџетских студената:

$(\text{Просечна оцена положених испита} + \text{оцена завршног испита}) / 2 = \text{укупно бодова}$

Уколико два или више студента имају исти број бодова, бодоваће се и објављени научни радови из табеле у члану 9. тачка 4. овог Правилника.

Организација наставе

Члан 28.

Наставу на докторским студијама држе изабрани наставници Факултета. Уз претходну сагласност Наставно-научног већа, наставу могу држати и наставници других факултета, као и лица изабрана у научна звања, а под условима и на начин прописан Законом и општим актом који доноси Сенат Универзитета у Београду. Наставници и истраживачи изабрани у научно звање, осим наставника страног језика, ангажовани на извођењу докторских студија морају да испуњавају услове дефинисане Стандардима и да су компетентни у одговарајућој научној области.

Одлуку о ангажовању наставника других факултета и лица изабраних у научна звања доноси Наставно-научно веће Факултета пре почетка наставе, за сваку школску годину.

Члан 29.

Наставници који изводе наставу на докторским студијама дужни су да у договору са студентима одреде време консултација за свој предмет. Консултације су по правилу појединачне, али могу бити и групне.

Члан 30.

За ментора и члана комисије не може бити именовано лице које је са кандидатом у сродству или пословном односу изван Универзитета или односу било које врсте, који може довести до сукоба интереса.

Члан 31.

Ментор надзире и усмерава рад студента током израде докторске дисертације, прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче учешће у научним пројектима и објављивање радова студента.

Ментор се стара да истраживања теку по плану, тако да се сва истраживања неопходна за израду докторске дисертације обаве у предвиђеном временском року и процењује да ли су истраживања достигла ниво неопходан за докторску дисертацију, у погледу обима и квалитета. Ментор даје Комисији за докторске студије на крају школске године писано мишљење о спроведеном истраживању и постигнутом научном доприносу докторске дисертације.

Ако постоје два ментора, сваки од њих преузима одговорност за унапред одређени део истраживања и поступка израде докторског рада. Тада је један од ментора обавезно из редова наставника Факултета и компетентан за ужу научну област теме докторске дисертације према условима прописаним стандардима Правилника о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма. У посебним случајевима, један од ментора може бити и из реда наставника других факултета, као и лице које је изабрано у научно звање (научни сарадник, виши научни сарадник или научни саветник) из научно-истраживачких организација.

Члан 32.

За ментора се може одредити:

- 1) наставник Факултета;
- 2) истраживач изабран у научно звање који је запослен на институту у саставу Универзитета;
- 3) професор емеритус Универзитета;
- 4) члан САНУ у радном саставу који је пре пензионисања имао наставно или научно звање;
- 5) лице с еквивалентним звањем из тач. 1. и 2. овог члана, ако је реч о ментору који је звање стекао у иностранству када су у питању докторске студије из члана 4. тачка 3. Правилника Универзитета у Београду, као и у другим случајевима када је одређен за другог ментора.

Могу се одредити и два ментора, с тим да један од ментора испуњава услове из става 1. тач. 1-4 овог члана. Уколико је одређен један ментор онда мора бити из редова наставника запослених на Факултету.

Ментор мора имати референце из научне области којој припада тема докторске дисертације и испуњавати друге услове из Стандарда.

Када су у питању интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми обавезно се одређују два ментора.

Члан 33.

Ментор може да води истовремено највише пет студената који су на докторским студијама и којима је дата сагласност на тему дисертације на Универзитету, у складу са Стандардима.

Ментор који је преузео менторство пре одласка у пензију, има право да менторство изведе до краја, у складу са Законом.

Члан 34.

Изузетно, студент или ментор могу да поднесу декану писани захтев са образложењем за прекид менторског односа.

Уколико је захтев из става 1. овог члана оправдан, декан покреће поступак за избор новог ментора.

Г. ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И УСЛОВИ ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Појам докторске дисертације

Члан 35.

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија и представља самостални и оригинални научноистраживачки рад кандидата у одговарајућој научној области или више научних области и подложна је јавној оцени.

Докторска дисертација је рад монографског типа. Услов за одбрану докторске дисертације је да су из докторске дисертације проистекла најмање два научна рада на којима је кандидат први коаутор, а објављена су (или прихваћена за штампу уз одговарајућу потврду) у часописима међународног значаја, од чега бар један у водећем часопису међународног значаја (или у првих 50% часописа на СЦИ листи).

Докторска дисертација може бити представљена и као скуп објављених научних радова који представљају тематску целину, са синтетичким приказом докторске дисертације која обавезно садржи увод, дискусију и закључак. Најмањи број радова за докторску дисертацију овог типа је 5 из категорија M21a, M21, M22 или M23, а најмање три рада морају бити из категорије M21a или M21, у којима кандидат мора обавезно бити први коаутор.

Изузетно, ако је део дисертације рађен у иностранству и кандидат није могао бити први коаутор по правилима иностране институције, за тај рад неће се примењивати услов да кандидат

мора бити први коаутор, при чему се прилаже обавезна писана сагласност иностране институције, руководиоца лабораторије или пројекта.

Уколико је кандидат резултате дисертације објавио у сарадњи са коауторима, само један од коаутора може користити тај рад за квалификовање и испуњење услова из става 3. и става 4. овог члана.

Докторска дисертација треба да буде израђена у складу са етичким стандардима.

Облик и садржај докторске дисертације

Члан 36.

Докторска дисертација има прописан облик и садржај. Облик и садржај докторске дисертације прописује Универзитет и саставни је део овог Правилника (Прилог 1: Облик и садржај докторске дисертације).

Члан 37.

Докторска дисертација се пише и брани на српском језику. Докторска дисертација се може написати и/или бранити и на страном језику и ако се студије не реализују на том језику, под условом да чланови комисије за оцену, односно чланови комисије за одбрану докторске дисертације владају тим језиком, при чему се сачињава проширени апстракт на српском језику.

Пријаве и извештаји комисија када се дисертација брани на страном језику морају да буду и на српском и на одговарајућем страном језику.

Члан 38.

Студент докторских студија стиче право да пријави докторску дисертацију када испуни прописане услове дефинисане студијским програмом и општим актом Факултета, односно Универзитета.

Д. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

1. Пријава теме докторске дисертације

Подношење пријаве теме докторске дисертације

Члан 39.

Студент подноси пријаву теме докторске дисертације Наставно научном већу факултета на одговарајућем обрасцу (Образац 2).

Уз пријаву се прилаже:

- радни наслов теме дисертације;
- образложење теме (научна област којој припада тема, предмет научног истраживања, основне хипотезе, циљ истраживања и очекивани резултати, методе истраживања и оквирни списак стручне литературе која ће се користити);
- биографија кандидата;
- библиографија кандидата;
- изјава да предложеној тему кандидат није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству;
- мишљење одговарајућих етичких комитета о етичким аспектима истраживања, уколико је предвиђено посебним прописима.

Тема докторске дисертације треба да припада ужој научној области у оквиру које је оформљен студијски програм на који је кандидат уписан.

Уз пријаву, кандидат прилаже доказе да испуњава услове за пријаву теме. Ову документацију студент предаје Служби за наставно-студентске послове.

Члан 40.

Пријаву теме докторске дисертације разматра Веће одговарајуће катедре, и предлаже ментора и Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Студент докторских студија брани предложеној тему пред одговарајућим телом из става 1. овог члана, ментором и осталим заинтересованим лицима.

Након одбране студент предаје пријаву теме докторске дисертације и предлог већа катедре за именовање Комисије за оцену научне заснованости теме Служби за наставно-студентске послове.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

Члан 41.

Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације именује Наставно-научно веће на предлог Већа одговарајуће катедре.

Комисију чине најмање три наставника и истраживача из научне области из које је тема докторске дисертације и који испуњавају услове из Стандарда, од којих најмање један члан није у радном односу на Факултету.

Комисија бира председника из реда својих чланова. Предложени ментор може бити члан Комисије уз сагласност Комисије за докторске студије.

Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

Члан 42.

Председник Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације, у року од 30 дана од дана именовања Комисије, доставља извештај о оцени и научној заснованости теме докторске дисертације на основу мишљења чланова Комисије, у три штампана примерка потписана од свих чланова Комисије и електронски (без потписа).

Извештај се пише по обрасцу који се налази на интернет страници Факултета. Извештај Комисије из става 1. овог члана садржи:

- основне податке о кандидату и дисертацији (име, презиме и биографију кандидата,
- предлог теме, податке о претходном школовању кандидата и о оствареним ЕСПБ бодовима на докторским студијама и оцену важнијих радова кандидата);
- предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);
- основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању (хипотезе које ће се научно потврдити или оборити);
- методе које ће се у истраживању применити;
- очекиване резултате и научни допринос (конкретно навести очекивани допринос одређеној области науке);
- оквирни списак литературе;
- закључак;
- име и референце предложеног ментора;
- датум и потпис чланова комисије.

Члан комисије може поднети издвојено мишљење о научној заснованости теме докторске дисертације, са образложењем.

Извештај Комисије се предаје и у електронском облику. Извештај се доставља Наставно-научном већу факултета. Уколико Комисија не сачини извештај у року из става 1. овог члана, именује се нова Комисија.

Одлука о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора

Члан 43.

Одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора доноси Наставно-научно веће факултета, на основу извештаја Комисије из члана 41. овог Правилника и писане сагласности о прихватању менторства.

Наставно-научно веће приликом доношења одлуке оцењује:

- 1) да ли је реч о оригиналној идеји и
- 2) да ли је тема од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште.

Разматрајући извештај Наставно-научно веће факултета може донети одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора, одлуку о неприхватању теме докторске дисертације и одређивању ментора, односно закључак о одлагању са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Негативна одлука Наставно-научног већа из става 3. овог члана мора бити образложена.

Сагласност на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора

Члан 44.

На одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора сагласност даје одговарајуће Веће научних области Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 3.), Већу научних области прилажу се и:

- одлука Наставно-научног већа факултета о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора и
- извештај Комисије о оцени научне заснованости теме докторске дисертације. Веће научних области оцењује:
  - 1) да ли се из образложења теме може закључити да је реч о оригиналној идеји;
  - 2) да ли је предложена тема од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште и
  - 3) да ли ментор испуњава услове прописане овим Правилником.

У поступку одлучивања о захтеву за давање сагласности, Веће научних области може донети одлуку о давању сагласности или одлуку да се не даје сагласност на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора. Ако Веће научних области оцени да недостају одређени елементи потребни за одлучивање, донеће закључак о одлагању разматрања захтева ради прибављања допуне и одредиће рок у коме Факултет треба да достави тражену допуну.

Веће научних области је дужно да донесе одлуку о давању или одлуку којом се не даје сагласност у року од 60 дана од дана пријема захтева на Универзитету.

Негативна одлука Већа научних области из става 5. овог члана мора бити образложена.

На негативну одлуку Већа научних области из става 5. овог члана Факултет може поднети приговор Сенату Универзитета у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

Сенат може усвојити приговор ако утврди да је основан и донети одлуку о давању сагласности на предлог теме докторске дисертације и одређивању ментора или одбити приговор као неоснован и донети одлуку којом се потврђује првостепена одлука.

Одлука Сената Универзитета о приговору је коначна.

Достављање одлуке

Члан 45.

По добијању одлуке о давању сагласности, Факултет одлуку о прихватању теме и одређивању ментора доставља студенту и ментору.

2. Оцена докторске дисертације

Подношење докторске дисертације на оцену

Члан 46.

Студент који је завршио израду докторске дисертације подноси је на оцену уколико је испунио све услове предвиђене студијским програмом докторских студија и има као први коаутор најмање два објављена рада у међународним научним часописима у складу са чланом 35, став 2. овог Правилника, који су садржински повезани са докторском дисертацијом, у складу са Стандардима и општим актом факултета.

Уколико радови нису објављени у часописима прихватиће се и радови којима су додељени DOI бројеви.

Уколико има више коаутора рада са подједнаким доприносом у раду, само један од коаутора може да користи тај рад као услов за одбрану докторске дисертације.

Када је докторска дисертација у облику скупа објављених научних радова, кандидат мора испунити услове дефинисане чланом 35, став 3. овог Правилника.

Мишљење о испуњености услова за одбрану докторске дисертације даје веће одговарајуће катедре и предлаже Комисију за оцену докторске дисертације.

Члан 47.

Пре упућивања докторске дисертације у поступак оцењивања Факултет врши проверу оригиналности одговарајућим софтвером који обезбеђује Универзитет.

Уколико се софтвером утврди постојање чињеница које указују на сумњу у оригиналност о томе се обавештава декан, а предмет се прослеђује ментору.

Ментор је у обавези да уради процену оригиналности докторске дисертације узимајући у обзир резултате софтверске анализе.

Писано мишљење о процени оригиналности докторске дисертације и резултате софтверске анализе ментор доставља декану.

Члан 48.

Докторску дисертацију у електронском облику и одговарајућем броју штампаних примерака студент подноси Факултету најкасније шест месеци пре истека рока за завршетак студија. Уз дисертацију кандидат подноси писану сагласност ментора да може поднети докторску дисертацију на оцену.

Комисија за оцену докторске дисертације

Члан 49.

По пријему завршене докторске дисертације, а на предлог већа катедре, Наставно-научно веће факултета именује Комисију за оцену докторске дисертације.

Комисију из става 1. овог члана чине најмање три члана, од којих су најмање два члана у радном односу на Факултету и од којих најмање један члан није у радном односу на Факултету. Максималан број чланова Комисије је 5. Изузетно, Комисија за докторске студије може да одобри још једног члана Комисије.

Члан Комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор не може бити члан Комисије за оцену докторске дисертације, осим у изузетним случајевима на основу одлуке Сената донете на предлог Факултета и Већа научних области.

Извештај Комисије за оцену докторске дисертације

Члан 50.

Председник Комисије за оцену докторске дисертације припрема извештај на основу прикупљених писаних мишљења чланова комисије, а извештај потписују сви чланови комисије.

Извештај се пише по обрасцу који се налази на интернет страници Факултета. Извештај Комисије из става 1. овог члана садржи:

- основне податке о кандидату и дисертацији (основни подаци о кандидату, наслову дисертације, њеном обиму и библиографским подацима);
- предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);
- основне хипотезе од којих се се полазило у истраживању (да ли су хипотезе научно потврђене или оборене);
- кратак опис садржаја дисертације;
- остварене резултате и научни допринос дисертације (конкретно навести остварени допринос одређеној области науке);
- објављене и саопштене резултате који чине део докторске дисертације;
- закључак са образложењем научног доприноса докторске дисертације (навести да је дисертација урађена према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану) и
- датум и потпис чланова комисије.

Члан Комисије из става 1. овог члана може поднети издвојену оцену докторске дисертације, са образложењем.

Комисија за оцену докторске дисертације може оценити да докторска дисертација може да се прихвати у предатом облику, или да је потребно извршити одређене исправке, или да докторска дисертација не може да се прихвати.

У року од 45 дана од дана именовања, Комисија подноси наставно-научном већу факултета извештај о оцени докторске дисертације.

У случају да Комисија не сачини извештај у року из става 4. овог члана, именује се нова Комисија.

Увид јавности

Члан 51.

Након пријема извештаја Комисије за оцену докторске дисертације, декан је дужан да докторску дисертацију и извештај Комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности у библиотеци факултета и у електронској верзији на званичној интернет страници Факултета и Универзитета, до одбране дисертације.

Рок за увид јавности је 30 дана пре усвајања извештаја Комисије.

Уколико постоје примедбе на извештај или на докторску дисертацију, Комисија за оцену докторске дисертације у року од 30 дана даје мишљење о примедбама и целокупну документацију доставља Наставно-научном већу факултета.

Одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и о именовану Комисије за одбрану

Члан 52.

Одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и одлуку о именовану Комисије за одбрану докторске дисертације, на предлог Већа одговарајуће Катедре, доноси Наставно-научно веће Факултета по истеку рока из члана 51. став 2. овог Правилника.

Наставно-научно веће Факултета, разматрајући извештај Комисије, даје оцену и образлаже:

- 1) да ли је завршена докторска дисертација у складу са одобреном темом и
- 2) да ли наводи садржани у реферату потврђују да су се стекли услови за одбрану докторске дисертације.

Наставно-научно веће Факултета, разматрајући извештај, може донети одлуку о усвајању извештаја и именовати Комисију за одбрану докторске дисертације, одлуку којом се извештај не усваја, или закључак о одлагању доношења одлуке са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Уколико Наставно-научно веће Факултета не прихвати извештај Комисије именује се нова Комисија. Одлука о неприхватању извештаја мора бити образложена.

Уколико Наставно-научно веће прихвати негативан извештај Комисије за оцену докторске дисертације, докторска дисертација се одбија и кандидат не може поново да је пријави. Одлука о одбијању мора бити образложена.

Одлука Наставно-научног већа Факултета је коначна.

3. Одбрана докторске дисертације

Комисија за одбрану докторске дисертације

Члан 53.

Комисију за одбрану докторске дисертације чине најмање три члана од којих су најмање два члана у радном односу на Факултету и најмање један члан није у радном односу на Факултету. Максималан број чланова Комисије је 5. Изузетно, Комисија за докторске студије може да одобри још једног члана Комисије.

Члан комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор не може бити члан комисија из става 1. овог члана, осим у изузетним случајевима на основу одлуке Сената донете на предлог Факултета и Већа научне области.

Сагласност на одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и о именовану Комисије за одбрану докторске дисертације

Члан 54.

На одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и одлуку о именовану Комисије за одбрану докторске дисертације сагласност даје одговарајуће Веће научних области Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 4.), већу научних области прилажу се и:

- одлука Наставно-научног већа Факултета о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације;

- извештај Комисије о оцени докторске дисертације;
- примедбе на извештај Комисије (уколико их је било);
- мишљење Комисије за оцену докторске дисертације о примедбама (уколико их је било) и
- одлука Наставно-научног већа Факултета о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације.

Веће научних области оцењује:

- 1) да ли је урађена докторска дисертација у складу са темом на коју је Универзитет дао сагласност и
- 2) да ли наводи садржани у извештају потврђују да су се стекли услови за одбрану докторске дисертације.

У поступку одлучивања о захтеву за давање сагласности на одлуку о усвајању извештаја Комисије и одлуку о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације Веће научних области може донети одлуку о давању сагласности или одлуку да се не даје сагласност на одлуку о усвајању извештаја. Ако Веће научних области оцени да недостају одређени елементи потребни за одлучивање, донеће закључак о одлагању разматрања захтева ради прибављања допуне и одредиће рок у коме Факултет треба да достави тражену допуну.

Веће научних области дужно да донесе одлуку о давању или одлуку којом се не даје сагласност у року од 60 дана од дана пријема захтева на Универзитету.

Негативна одлука Већа научних области из става 5. овог члана мора бити образложена.

На негативну одлуку Већа научних области из става 5. овог члана, Факултет може поднети приговор Сенату Универзитета у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

Сенат може усвојити приговор ако утврди да је основан и донети одлуку о давању сагласности на извештај о урађеној докторској дисертацији или одбити приговор као неоснован и донети одлуку којом се потврђује првостепена одлука.

Одлука Сената Универзитета о приговору је коначна.

Јавна одбрана докторске дисертације

Члан 55.

Одбрана докторске дисертације је усмена и јавна, а кандидат је брани пред Комисијом за одбрану докторске дисертације.

Дан, час и место одбране заказује се посебном одлуком декана.

Информација о одбрани докторске дисертације са подацима о кандидату, теми, времену и месту одржавања одбране, објављује се у средствима јавног информисања и на интернет страници факултета, најкасније пет дана пре датума одржавања одбране.

Одбрани обавезно присуствује ментор и сви чланови Комисије за одбрану докторске дисертације.

Изузетно, члан Комисије за одбрану докторске дисертације који је из иностранства може учествовати у одбрани путем видео конференцијске линије, што се констатује у записнику са одбране докторске дисертације.

У случају спречености неког од чланова, одбрана се може спровести и пред непотпуном Комисијом, али не мањом од три члана, уколико за то постоји писана сагласност одсутног члана Комисије, или по одобрењу декана Факултета.

Председник Комисије за одбрану докторске дисертације отвара поступак усмене одбране, укратко износи биографске податке о кандидату и процедурама које су претходиле одбрани.

После речи председника Комисије за одбрану докторске дисертације, кандидат у оквиру времена које му одреди Комисија, а највише до 45 минута, излаже садржај своје дисертације, методе које је применио, посебно истиче научне доприносе и износи закључке до којих је у докторској дисертацији дошао.

После излагања кандидата, чланови Комисије за одбрану докторске дисертације постављају питања, а могу тражити и објашњења у вези са дисертацијом. Кандидат је дужан да одговори на питања која му поставе чланови Комисије и да пружи тражена објашњења.

Када Комисија за одбрану докторске дисертације утврди да се о предмету одбране довољно расправљало, председник Комисије саопштава да је одбрана закључена и Комисија се повлачи ради гласања и доношења одлуке.

Одлука о одбрани докторске дисертације

Члан 56.

Комисија за одбрану докторске дисертације може донети одлуку да је кандидат „одбранио“ или „није одбранио“ докторску дисертацију.

Одлука се доноси већином гласова укупног броја чланова Комисије. Након доношења одлуке, председник Комисије јавно саопштава одлуку.

О усменој одбрани докторске дисертације води се записник који потписују сви чланови Комисије.

Члан Комисије из члана 55. став 5. овог Правилника не потписује записник из става 4. овог члана, већ се изјашњава о прихватању записника, о чему се на крају записника ставља посебна забелешка.

Записник се саставља на српском језику, а у случају одбране на неком другом језику записник се саставља и на том језику.

Докторска дисертација се брани само једанпут.

Члан 57.

Лице које одбрани докторску дисертацију стиче научни назив доктора наука у одговарајућој научној области, односно мултидисциплинарној научној области, у складу са Правилником о листи стручних, академских и научних назива Националног савета за високо образовање и акредитованим студијским програмом.

Члан 58.

После усмене одбране кандидат предаје Служби за наставно-студентске послове један укоричени примерак дисертације и један примерак у електронском облику. Укоричена дисертација садржи, као додаток, извештај Комисије за оцену докторске дисертације.

По успешној одбрани и достављању записника са одбране, Факултет студенту, на његов захтев, издаје уверење о завршеним докторским студијама, које важи до доделе дипломе.

Диплому потписом оверавају декан Технолошко-металуршког факултета и ректор Универзитета у Београду. Диплома се студенту додељује на промоцији коју организује Универзитет.

Ђ. ЗАШТИТА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Члан 59.

Израда докторске дисертације се спроводи у складу са правилима поштовања и заштите интелектуалне својине, а у одређеним случајевима и у складу са Законом о заштити пословне тајне.

Члан 60.

У случају да резултати истраживања докторске дисертације укључују иновацију подобну за заштиту права интелектуалне својине, студент и ментор о томе обавештавају декана и Центар за трансфер технологије Универзитета.

Центар за трансфер технологије Универзитета спроводи поступак правне заштите и комерцијализације резултата истраживања, у складу са одредбама Правилника о правној заштити, привредном искоришћавању интелектуалних добара и раду Центра за трансфер технологије Универзитета.

Е. РЕПОЗИТОРИЈУМ ОДБРАЊЕНИХ ДОКТОРСКИХ ДИСЕРТАЦИЈА

Члан 61.

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ као организациона јединица Универзитета, формира регистар и базу у електронском облику (Дигитални репозиторијум Универзитета) у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација на Универзитету и факултетима, заједно са извештајем комисије за оцену докторске дисертације (без видљивих потписа у складу са заштитом података о личности), подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, са циљем да се сви наведени подаци учине јавно доступним.

У докторској дисертацији се као обавезни саставни делови налазе и следеће потписане изјаве:

- потписана изјава о ауторству којом се тврди да у докторској дисертацији нема делова којима се нарушавају ауторска права других особа;
- потписана изјава да су обе верзије, штампана и електронска, истоветне;
- потписана изјава којом се овлашћује Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ да дисертацију чува у Дигиталном репозиторијуму Универзитета, те је учини доступном јавности, под условима дефинисаним лиценцом за коју се аутор одлучи.

Обрасци изјава и понуђене лиценце из става 2. овог члана саставни су део овог Правилника (Обрасци 5, 6 и 7).

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ трајно чува штампану и електронску верзију докторских дисертација одбрањених на Универзитету.

Копију садржаја који се чува у Дигиталном репозиторијуму Универзитет је дужан да у року од три месеца од одбране докторске дисертације достави у централни репозиторијум који води надлежно Министарство.

Ж. ПРОМОЦИЈА ДОКТОРА НАУКА

Члан 62.

Факултет је дужан да у року од месец дана од дана одбране достави Универзитету оригинал записника са одбране докторске дисертације.

Члан 63.

Промоција доктора наука је јавни свечани чин којим ректор Универзитета јавно проглашава кандидата који је одбранио докторску дисертацију за доктора наука у одговарајућој области.

На промоцију се позивају декан, ментор и кандидат.

Члан 64.

Промоцију доктора наука, по правилу, обавља ректор, а у случају његове спречености, проректор кога ректор овласти.

Промоција доктора наука завршава се констатацијом ректора, односно проректора кога ректор овласти да су испуњени услови за проглашење кандидата за доктора наука одговарајуће области и уручењем дипломе.

Свечани чин промоције доктора наука на Универзитету уређује се посебном одлуком Сената.

Члан 65.

У изузетно оправданим случајевима промоција доктора наука може се обавити и у одсуству кандидата.

Решење о одобравању промоције у одсуству, на писани захтев кандидата, доноси ректор Универзитета.

3. ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 66.

Евиденција коју води Универзитет и евиденција коју воде факултети део су јединственог информационог система Универзитета, у складу с општим актом који доноси Сенат.

Универзитет води евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома на докторским студијама, књигу промовисаних доктора наука као и евиденцију одобрених тема за израду докторских дисертација.

Евиденција о издатим дипломама и додацима диплома, матична књига студената и књига промовисаних доктора наука трајно се чувају.

И. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 67.

Саставни део овог Правилника је акт о облику и садржају докторске дисертације (Прилог 1.). Саставни део овог Правилника су обрасци:

- 1) Образац 1. Уговор са студентом
- 2) Образац 2. Пријава теме докторске дисертације
- 3) Образац 3. Захтев за давање сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и о одређивању ментора
- 4) Образац 4. Захтев за давање сагласности на одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и о именовању комисије за одбрану
- 5) Образац 5. Изјава о ауторству.
- 6) Образац 6. Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторске дисертације.
- 7) Образац 7. Изјава о коришћењу.

Члан 68.

Овај Правилник ступа на снагу даном усвајања на Наставно-научном већу Факултета а примењује се на студенте уписане на докторске студије, почев од школске 2016/2017. године, осим члана 67. став 1. (Прилог 1.) и став 2. тач. 5-7. овог Правилника који се примењују по ступању на снагу Правилника. Све, евентуалне, касније измене и допуне Правилника доносе се по истом поступку по коме је и донет.

Правилник ће бити објављен на сајту и огласној табли Факултета.

За студенте који су докторске студије уписали закључно са школском 2015/2016. годином примењују се важећи прописи.

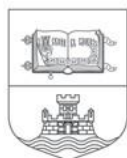
Од 1. октобра 2021. године, овај Правилник ће се примењивати на све студенте докторских студија.

Члан 69.

На сва питања која нису регулисана овим Правилником примењиваће се одредбе Закона, Статута Универзитета, Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду и Статута Факултета.

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА

Проф. др Ђорђе Јанаћковић

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ОБЛИК И САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ПИСАЊЕ И ОБЛИКОВАЊЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија и представља самостални и оригинални научноистраживачки рад кандидата у одговарајућој научној области или више научних области.

Докторска дисертација пише се на српском језику или на другом језику, у складу са Статутом Универзитета у Београду и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду. Када се дисертација пише на српском језику, може се писати ћирилицом или латиницом, у складу са правописним нормама и препорукама.

Дисертација треба да буде штампана на папиру формата А4 (210×297 mm) са маргинама од 30 mm. Проред основног текста рада треба да буде подешен на 1,5 ред. Текст сваке странице треба да буде логично подељен у одељке.

Текст се штампа једнострано и странице треба да буду означене бројевима. Броје се све странице од Увода до краја рада. Означивање странице бројем (пагинација) се исписује у доњем десном углу.

Облик писма (фонт) којим се штампа докторски рад треба да буде типа антиква (серифни фонтови, као што су: Times New Roman, Garamond, Cambria, Minion, Book Antiqua, Free Serif, Linux Libertine, и слични), осим корица и насловне странице, за које се користи облик писма типа гротеск (бесерифни фонтови, као што су: Arial, Helvetica, Gill Sans, Calibri, Myriad, Free Sans, Linux Biolinum, и слични). Величина писма основног текста докторске дисертације треба да буде 12 типографских тачака.

Све табеле и слике треба да имају одговарајући наслов и да буду нумерисане. Бројеви и наслови табела налазе се увек изнад табела. Бројеви и наслови слика налазе се увек испод слика. Ако илустрација није изворни допринос аутора обавезно је навођење извора (ако је илустрација већ објављена), односно аутора од којег је преузета (ако илустрација још није објављена). Извор се наводи непосредно испод илустрације. Ако је илустрација репродукција уметничког дела, наводи се аутор (ако је познат), наслов, као и остали неопходни подаци релевантни за поједине уметничке врсте.

Опште правило је да се у свим писаним радовима увек јасно мора одвојити туђи текст, као и туђи подаци, од ауторовог текста, његових закључака, идеја, података и сл. Од других аутора се могу преузети мањи делови текста, али се то увек мора означити наводницима, уз тачно навођење на уобичајен начин у тексту и литератури одакле је текст преузет.

Предата дисертација мора да буде укоричена у тврди или броширани повез.

Електронска верзија дисертације мора бити идентична штампаној и дата у формату за архивирање у дигитални репозиторијум Универзитета у Београду.

2. САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација треба да садржи следеће елементе:

- **Насловну страницу на језику на којем је рад писан**
- **Насловну страницу на енглеском језику** (ако рад није писан на енглеском језику, а ако јесте, онда на српском језику)
- **Страницу са информацијама о ментору/менторима, члановима комисије за одбрану докторске дисертације и о датуму одбране**
- **Изјаве захвалности** (необавезно)
- **Странице са подацима о докторској дисертацији на српском језику** (односно на језику на којем је рад писан)
- **Странице са подацима о докторској дисертацији на енглеском језику** (односно на српском језику, ако је рад писан на енглеском језику)

- **Садржај**
- **Текст рада по поглављима**
- **Литературу**
- **Прилоге (необавезно)**
- **Биографију аутора**
- **Изјаву о ауторству, Изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјаву о коришћењу**

3. ОБЛИКОВАЊЕ НАСЛОВНЕ СТРАНИЦЕ

Насловна страница докторске дисертације садржи следећи текст:

- Назив Универзитета (величина писма: 16 типографских тачака);
- Назив Факултета (величина писма: 16 типографских тачака);
- Име, средње слово и презиме аутора (величина писма: 16 типографских тачака);
- Наслов докторске дисертације (величина писма: 22 типографске тачке);
- Докторска дисертација (назнака о врсти рада) (величина писма: 16 типографских тачака);
- Место, година (величина писма: 14 типографских тачака).

Овај текст се исписује на језику на којем је дисертација писана.

Ако је дисертација писана на српском језику, иза насловне странице на српском следи насловна страница на енглеском језику. Ако је рад писан на енглеском језику, насловна страница исписује се на енглеском, а иза ње следи насловна страница на српском језику. Ако је дисертација писана на другом језику, онда се насловна страница исписује на том језику, иза чега следе насловне странице на српском и енглеском језику.

Следе примери обликовања насловне странице на српском језику (ћирилицом и латиницом) и на енглеском језику:

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

НАЗИВ ФАКУЛТЕТА

Петар П. Петровић

НАСЛОВ РАДА

докторска дисертација

Београд, 2016

UNIVERZITET U BEOGRADU

NAZIV FAKULTETA

Petar P. Petrović

NASLOV RADA

doktorska disertacija

Beograd, 2016

UNIVERSITY OF BELGRADE
NAZIV FAKULTETA (na engleskom)

Petar P. Petrović

NASLOV RADA (na engleskom)

Doctoral Dissertation

Belgrade, 2016

4. ОБЛИКОВАЊЕ СТРАНИЦЕ СА ПОДАЦИМА О МЕНТОРУ/ МЕНТОРИМА, ЧЛАНОВИМА КОМИСИЈЕ ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ И ДАТУМОМ ОДБРАНЕ

Страница са подацима о ментору, члановима Комисије за одбрану докторске дисертације и датумом одбране садржи следећи текст:

- Ментор: титула, име и презиме, звање, назив универзитета и факултета/института
- Чланови комисије: титула, име и презиме, звање, назив универзитета и факултета/института
- Датум одбране: дан, месец, година (уколико није познат у моменту корицења додаје се накнадно)

Овај текст исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

5. ОБЛИКОВАЊЕ СТРАНИЦА СА ПОДАЦИМА О ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Странице са подацима о докторској дисертацији садржи следеће ставке, исписане на језику на којем је дисертација писана:

- Наслов докторске дисертације
- Сажетак
- Кључне речи (до 10)
- Научна област
- Ужа научна област

Ако је дисертација писана на српском језику, иза страница са подацима о докторској дисертацији на српском следе исти подаци на енглеском језику (Abstract; Key words; Scientific field; Scientific subfield; UDC number). Ако је рад писан на енглеском језику, прво се наводе ови подаци на енглеском, а затим следе странице са овим подацима на српском језику. Ако је дисертација писана на неком другом језику, онда се странице са подацима о докторској дисертацији исписују на том језику, иза чега следе истоветни подаци на српском и енглеском језику.

Сажетак дисертације (до 180 словних знакова с проредом) мора бити написан тако да омогући читаоцу разумевање циља рада, метода истраживања, резултата, уз битна образложења и ауторове закључке.

У кључним речима треба навести до 10 најбитнијих појмова који се обрађују у дисертацији.

Текст на овим страницама исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

6. НАВОЂЕЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ

Литература се наводи азбучним или абецедним редом (у складу са коришћеним језиком, односно писмом) или према реду појављивања у тексту (зависно од стила цитирања литературе који се користи у одговарајућој научној области). Наводе се сви радови чији су делови у докторском раду експлицитно наведени, као и они на које се аутор позива. У попису литературе не сме бити радова који нису цитирани, ни оних на које се у раду не упућује.

Текст се исписује се писмом величине 12 типографских тачака.

7. УКЉУЧИВАЊЕ ПРИЛОГА

Уколико се при изради рада користе одређени прилози (нпр. одређене анкете, обрасци и сл.), њих треба додати на крају рада. Могу се означити као: ПРИЛОГ А, ПРИЛОГ Б, или ПРИЛОГ 1, ПРИЛОГ 2... и слично.

8. ОБЛИКОВАЊЕ БИОГРАФИЈЕ АУТОРА

Биографија треба да буде написана у трећем лицу једнине, а њен опсег не треба да прелази 1800 словних знакова с проредом.

Текст се исписује писмом величине 12 типографских тачака.

9. УКЉУЧИВАЊЕ ПОТПИСАНИХ ИЗЈАВА

Попуњене и потписане изјаве, на посебним обрасцима (Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјава о коришћењу), као додатак, чине саставни део штампане и електронске верзије дисертације.

Попуњени и потписани обрасци изјава стављају се на крају, иза биографије аутора.

10. ОБЛИКОВАЊЕ КОРИЦА

Прва страница корица има исти садржај и обликује се на исти начин као и насловна страница на језику на којем је докторска дисертација написана.

11. ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Електронска верзија докторске дисертације предаје се у облику фајла чији је садржај идентичан штампаној дисертацији у PDF/A формату.

У фајл су обавезно укључене и попуњене изјаве (Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјава о коришћењу). У електронској верзији потпис на изјавама није потребан.

Назив фајла се одређује на следећи начин: prezime_ime докторанда.